

Aan de leden van de commissie ruimte

Uw brief van 26 augustus 2010	Uw kenmerk	Ons kenmerk 11UIT30987	Datum 14 december 2011	Verzonden d.d. - 3 JAN. 2012
Onderwerp: Belangenafweging wanneer gemeente initiatiefnemer is		Behandeld door R. Gertsen	Telefoonnummer (0481) 362300	Bijlage(n) geen

Geachte leden van de commissie ruimte,

Door de fractie van de VVD is in een notitie van 26 augustus 2010 met als onderwerp "belangenafweging projecten waarbij de gemeente zelf partij is" een discussie gestart hoe de gemeente omgaat met belangen van derden als de gemeente zelf initiatiefnemer of deelnemer is van een project. In de notitie worden voorstellen gedaan om de rol van de gemeente in dit soort projecten te verduidelijken. In deze memo wordt hier verder op ingegaan.

Concrete aanleiding voor een en ander is de behandeling van het project Park Lingezen in de raadsvergadering van 29 juni 2010.

Wij verontschuldigen ons voor de vertraagde beantwoording van de gestelde vraag.

Belangenafweging

De gemeente participeert vanuit diverse rollen in een groot aantal initiatieven en projecten. Vaak faciliterend en soms als initiatiefnemer. Naar onze mening is het een taak van de gemeente om in de initiatieffase het belang af te wegen. Belangen kunnen daarbij divers zijn. In sommige gevallen wordt het belang opgelegd door een hogere overheid. Als voorbeeld noemen we Rijksinfrastructuur. Dat kunnen (spoor) wegen zijn maar ook ondergrondse buisleidingen. Het gaat hier dan om een nationaal belang. Soms is er sprake van een provinciaal belang waarbij de provincie regels oplegt aan een gemeente.

Bij initiatieven en projecten is er vaak sprake van een gemeentelijk belang. Dat belang kan divers zijn. Naar ons idee is het afwegen van algemeen belang en individueel belang altijd aan de orde. Naarmate het algemeen belang groter wordt zal mogelijk anders omgegaan worden met het individuele belang.

De afweging tussen algemeen belang en individueel belang

Belangrijk om te onderkennen is dat bij de start van een initiatief het de gemeente is die het algemeen belang aangeeft. De bepaling van het algemeen belang is een politiek-bestuurlijke aangelegenheid. Het college van B&W en/of gemeenteraad is immers opdrachtgever van een initiatief. Het college of raad geeft aan de voorkant randvoorwaarden mee hoe omgegaan moet worden met algemeen en individueel belang.

In deze is het dus nooit de projectorganisatie die deze afweging maakt. De projectorganisatie is louter opdrachtnemer.

Indien er mogelijk iets mis zou zijn bij de afweging tussen individueel en algemeen belang is het met name zaak om de rol van de opdrachtgever te bezien of in de initiatieffase betere randvoorwaarden kunnen worden opgesteld.

Lingezegen

Het project Lingezegen is een goed voorbeeld waar mogelijk belangen door elkaar kunnen lopen. Immers, er heeft reeds langer geleden besluitvorming plaatsgevonden over de gewenste vorm van het Park.

Naast het gemeentelijk belang speelt hier ook het belang van buurgemeenten en provincie. Bepaald is dat het park er moet komen. Met deze opdracht wordt dan gestart. Ten behoeve van het algemeen belang, de realisatie van het park, wordt gekeken naar het individueel belang. Vooraf is reeds politiek-bestuurlijk bepaald dat het algemeen belang zwaarder weegt dan het individueel belang. De projectorganisatie werkt dan vanuit dit vooraf meegegeven kader.

Individuele rechten zijn beschermd

Gelukkig is het zo dat individuele rechten door wettelijk kader is beschermd. Bij het vormgeven aan initiatieven dient hier te allen tijde rekening mee gehouden worden. Projecten als Lingezegen zullen altijd gepaard gaan met planologische wijzigingen (veelal een bestemmingsplan) en waarbij wettelijk vastgesteld kader maatgevend is. In eventuele beroepszaken zal een rechterlijke instantie altijd kijken hoe omgegaan is met deze belangen. Indien dat niet rechtmatig gebeurt zal de planologische houdbaarheid nihil zijn. De projectorganisatie zal altijd bestaande rechten en het wettelijk kader respecteren en verwerken in planvorming. Tevens is wettelijk vastgelegd hoe individuen gecompenseerd worden als schade ontstaat door planvorming.

Eerder is al met de commissie ruimte gesproken over het eerder betrekken van de raad en/of commissie in het bestemmingsplanproces. Indien een bestemmingsplan wordt opgesteld voor een ruimtelijk project (zoals park Lingezegen) is het bestemmingsplan een vertaling van de randvoorwaarden die door het college of raad zijn meegegeven. Bij besluitvorming is het aan het college en de raad om te toetsen of het bestemmingsplan een vertaling is van de randvoorwaarden.

De projectorganisatie

In het voorstel van de fractie van de VVD wordt goed verwoord dat belangenafweging direct aan de voorkant van een initiatief moet plaatsvinden. Het resultaat van deze afweging moet worden vormgegeven in politiek-bestuurlijke randvoorwaarden. Deze set van randvoorwaarden is onderdeel van de opdracht. De opdrachtgever is de raad of het college. De projectorganisatie acteert als opdrachtnemer en zal met de genoemde randvoorwaarden het initiatief verder vormgeven. Deze vormgeving gebeurt door middel van de werkwijze van de regiekamer. In de werkwijze wordt aan het onderwerp aandacht besteed vanuit het algemeen belang. Indien er in de regiekamer gesignaleerd wordt dat mogelijk sprake kan zijn van verschillende belangen, dan zal deze constatering teruggelegd worden op bestuurlijk niveau. Indien er sprake is van een concreet project is er reeds een scheiding tussen projectleiders / regisseurs en adviseurs. Projecten worden steeds op deze wijze ingericht.

Het voorstel van de VVD beschrijft een organisatie die al op deze wijze werkt. Voor de duidelijkheid willen wij vermelden dat een projectorganisatie nooit optreedt als bevoegd gezag. Dat is altijd het college of de raad.

Binnen het college is ook reeds sprake van een scheiding als het gaat om de bewaking van belangen. De projectwethouder bewaakt het belang van het project en daarmee het algemeen belang. De portefeuillehouder RO bewaakt naast het individuele belang ook of procedures op een correcte wijze worden uitgevoerd. Indien de projectwethouder dezelfde is als de portefeuillehouder RO, dan wordt dit afgestemd binnen het college.

Resumé

Belangenafweging is inherent aan ruimtelijke ontwikkeling. Het gaat om het maken van een afweging tussen algemeen en individueel belang. Het is juist aan college en raad om het belang aan te geven. Bij besluitvorming is het ook het college en de raad die toetst op welke wijze met belangen is omgegaan. Indien het gevoel bestaat dat hier zaken niet goed zouden gaan is het zaak om het afwegingsproces van de politiek-bestuurlijke opdrachtgever nader te bezien. Wij zien geen aanleiding om de projectorganisatie op een andere wijze in te richten. De argumenten hiervoor hebben wij in deze memo genoemd.

Voorstel

Op dit moment wordt ambtelijk-bestuurlijk aandacht gegeven aan de opdracht hoe de kaderstellende rol van de raad bij grote projecten vorm te geven. Dit naar aanleiding van het Rekenkamerrapport "sturing aan grote projecten". In de commissie ruimte van november 2011 is daarover aan de hand van een memo van het college gediscussieerd. Het college heeft toen toegezegd met nadere voorstellen te komen. Het lijkt ons een goed idee om het onderdeel belangenafweging een plek te geven bij de uitwerking van de opdracht. De opdracht wordt in afstemming met de auditcommissie uitgevoerd. Wij stellen voor de voorzitter van de auditcommissie te vragen het onderwerp belangenafweging bij de opdracht te betrekken.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

Th.M.M. Hoex

E. Tuijnman

Afschriften: